

LEDARE

Ledare: Läs och gör!

PUBLICERAD 2009-05-29

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

Skaffa nyhetsbrev

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

Händer något nu? Det är den stora frågan efter att Globaliseringsrådet slutfört två års arbete.

Rådets arbete har varit så framsynt och modigt som man kan begära, givet att rådet rymde fem statsråd och fyra ordförande för arbetsmarknadens huvudorganisationer. Slutrapporten är inte det enda. Särforslag under resans gång har bidragit till handling. Ett 30-tal expertrapporter rymmer viktiga analyser på delområden. Låt mig nämna professor Gunnar Eliassons banbrytande analys av förutsättningarna för att Sverige ska få en ny stor näring från kunskandet inom hälso- och sjukvård. Sekretariatets huvudrapport ger fördjupad analys, bland annat med stöd i material från Michael Porter – världens ledande analytiker av länders konkurrenskraft.

Hur värderar man den ökade insikt och de nya tankebanor som följer av att under två års möten och läsning träffa entreprenörer, industriledare och forskare samt konfrontera frågan: Hur ska Sverige kunna stärka sin attraktionskraft? Något betyder det rimligen för verklighetsbilden hos de statsråd och fackliga ledare som varit del av processen.

Men bland rådets ledamöter har hela tiden funnits en undran: Bryr sig regeringens ledning verkligen om vad rådet kommer med? Det danska Globaliseringsrådet, förebild för det svenska, leddes av statsministern samt en ministerkommitté som inkluderade även ekonomiministern och finansministern. Åtgärdsprogrammet finansierades för genomförande via en överenskommelse mellan regering och opposition.

I Sverige har såväl statsministern som finansministern stått utanför Globaliseringsrådets arbete. Ingen förankring finns hos den budgetansvarige i regeringen. Rådets kansli avvecklas nu, medan det danska rådet ägnade stor kraft åt uppföljande upplysningsarbete. Förhoppningsvis tar andra över den stafettpippen i Sverige, som Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA.

Det bästa med Globaliseringsrådet är dess perspektiv, skriver SvD:s politiske redaktör PJ Anders Linder i en kommentar. Med det avser han väl närmast temat "Bortom krisen", att analysera frågor bortom de akuta. Men två andra perspektiv från rådet är lika viktiga.

Det ena är att se Sverige från den globala konkurrensens perspektiv. Många sakfrågor ter sig då helt annorlunda än om man betraktar dem som om Sverige vore en sluten miljö. När rådet föreslår att värnskatten tas bort är ett huvudskäl att den försvagar förmågan hos svenska miljöer att dra till sig internationell kompetens. Rådets analys av tjänstesektorn landar i att Sverige behöver få fram privata företag inom vård och skola, som också kan bli internationella. Detta är ett helt annat perspektiv än det som normalt präglar debatten om företagande och vinst inom dessa sektorer.

Det andra är att se politiken från de strukturella tillväxtkrafternas perspektiv. Hur kan staten hjälpa till för att utveckla framgångsrika svenska kluster? Hur ska Sverige bli mer attraktivt i den hårda kampen om huvudkontor, och i vart fall sluta förlora strategiska centra för företag med svenskt ursprung? Hur ska svenska universitetssjukhus återvinna sin förlorade förmåga att stödja forskning och kliniska studier, även i ett väl fungerande samarbete med industrin?

Detta är ett i stor utsträckning försummat perspektiv i den aktuella politiken. Regeringens ledning, statsministern och finansministern, domineras av normpolitik, med balans i statens kassa som huvudmål. Oppositionens centrala perspektiv är dels efterfrågepolitik à la Keynes, dels fördelningspolitik.

Alla dessa perspektiv kan ha sitt berättigande. Efterfrågan behöver stärkas med dagens extraordinära BNP-fall. Balans i statsfinanserna över en konjunkturcykel är sunt. Jämlikhet i förutsättningar, som god skola för alla och låg arbetslöshet, är viktiga politiska mål.

Men det är ett problem i Sverige att det långsiktiga tillväxtperspektivet är så svagt företrätt i statsledningen. Ett exempel är när finansministern avfärdar Globaliseringsrådets tillväxtförslag med att det troligen inte finns budgetutrymme för dem under de kommande fem åren på grund av låg tillväxt. Tillväxtåtgärder vidtar man för att främja tillväxt, något det finns störst behov av när tillväxtutsikterna är svaga och den ekonomiska miljön riskfylld.

Paradigmens makt över tanken är stor. Den som har statskassan överst kan komma till helt omvänd slutsats mot den som högst i sitt tänkande sätter tillväxtkraft för Sverige i den globala ekonomin.

Globaliseringsrådet ägnar sitt slutkapitel åt bristerna i analysstöd i regering och riksdag för att framsynt hantera globaliseringens utmaningar – och möjligheter. Rådet pekar särskilt på statsministerns kansli samt finansdepartementets organisation, med stöd i en expertrapport från professor Tommy Möller.

Hur detta kapitel mottas blir ett test på statsledningens förmåga till prestigelös eftertanke.

TEXT

Hans Bergström